

אמות המידה החלות על בקשת רשות ערעור להחלטות של רשם האגודות מצומצמות ביותר / דודו קוכמן, עו"ד

בית המשפט העליון דחה בקשת ערעור של חברים באגודת חרמש וקבע כי החלטתו של ביהמ"ש המחוזי שאימץ החלטה של סגן רשם האגודות ראויה.

מדובר בסכסוך רב שנים (1999) שבו פנו המבקשים למשיבה, אגודת חרמש להפסיק את חברותם באגודה שסירבה לבקשה בטענה שעליהם לפי תקנון האגודה להסדיר ראשית את חובותיהם וכן עליהם להסדיר את תשלומיהם עבור השירותים שאותם יצרכו כשיפסיקו להיות חברי האגודה.

המבקשים שלחו חודשים ספורים לאחר קבלת תשובת האגודה מכתב לאגודה שבה הם הודיעו באופן חד צדדי על הפסקת חברותם בה וכן טענו כן אין להם כל חובות לאגודה וכי אינם מעוניינים בשירותיה, ומשכך פקעה לטעמם חברותם באגודה.

עם קבלת הודעת המבקשים פנתה האגודה לרשם האגודות על מנת שזה ימנה בורר בעניין חובות המבקשים לאגודה. הרשם החליט למנות חוקר, בטרם מינוי בורר לנוכח טענות המבקשים לעצם עניין חברותם באגודה, שכן לטעמם חברותם באגודה פקעה.

על החלטה זו שם רשם האגודות למנות חוקר, ערערו המבקשים לבית המשפט המחוזי, וזה דחה את הערעור של המבקשים והחוקר קבע כי המבקשים היו ועודם חברים באגודה.

סגן הרשם קיבל את המלצת החוקר ודחה את הבקשה להכריז על פקיעת חברותם באגודה וציין כי הודעה חד צדדית שניתנה בשנת 2001 נעשתה בניגוד להוראות תקנון האגודה שקובע שהפסקת חברות מותנית בין היתר בתשלומי חוב וכן בהסכמה לגבי התשלום בעניין השירותים שימשיכו המבקשים לצרוך מהאגודה כשיפסיקו להיות חברים. סגן הרשם קבע כי רשאים המבקשים להביא סוגיה זו להחלטתו של בורר שימונה.

על החלטה זו של סגן הרשם ערערו המבקשים לבית המשפט המחוזי שקבע כי לא מצא פגם בהחלטת סגן רשם האגודות, ולכן לא נדרשת התערבותו.

בית המשפט התייחס לטענת המבקשים בעניין ההלכה שנקבעה בפסק דין שריד שבו לא ניתן לחייב חברות באגודה קהילתית וקבע כי:

"החלטת הרשם, כמו גם הפסיקה עליה היא מבוססת, משקפת איזון ראוי של חופש ההתאגדות לבין תניית הבוררות שבתקנון האגודה וכי מי שמקבל ממנה שירותים חייב לשלם עבורם, בין אם הוא חבר באגודה ובין אם כבר חדל להיות כזה"

המבקשים הגישו כאמור בקשת ערעור לבית המשפט העליון בטענה כי השלכות פסק הדין נוגעות לכלל הישובים הקהילתיים בישראל וכי הבקשה מעוררת שאלות עקרוניות ובהן שאלת תוקפו של סעיף הקבוע בתקנון האגודה הכופה חברות בה וכן בעניין סמכותה של האגודה כגוף פרטי להעניק בכפיה שירותים גם למי שאינם חברים.

עוד הוסיפו המבקשים בבקשת הערעור כי קביעת בית המשפט המחוזי פוגעת בחופש ההתאגדות שהיא זכות מוחלטת אשר אינה יכולה להיפגע באמצעות חוזה. (תקנון האגודה).

כבוד השופטת ברק ארז שדנה בבקשת הערעור קבעה בפסק דינה כי דינה של הבקשה להידחות שכן מדובר בטענות בעלות אופי יישומי ולא שאלות עקרוניות ונתנה תוקף לפסק דינו של בית המשפט המחוזי.

מדובר בפסק דין חשוב של בית המשפט העליון המאמץ פסק דין של בית המשפט המחוזי הרואה איזון ראוי בין חופש ההתאגדות לבין חובותיו של חבר אגודה המבקש לפרוש וממנה הן בעניין חובותיו, אם הם קיימים והן בעניין ההסדר שעליו לעשות עם האגודה בעניין תשלום עבור השירותים שעליהם יידרש לשלם כאשר יפסיק להיות חבר באגודה.

לסיום, פסק הדין מחזק את החשיבות לקיומו של תקנון עדכני שמתאים לאגודה ולחבריה לעת הזו וטוב יעשו האגודות ויעדכנו את התקנון ויתאימו אותו לעת הזו.

ברמ 6940/20 איתן הלפרין נ' חרמש כפר שיתופי להתיישבות בע"מ

הכותב, עו"ד המתמחה באגודות שיתופיות ומשמש כמזכ"ל כפרי האיחוד החקלאי